

Ge socialarbetarna större handlingsutrymme

Som gammal socialarbetare har jag fått tid att reflektera. Över privatlivet, över sitt yrkesliv och det samhälle jag befinner mig mitt i. Mitt deltagande på Socionomdagarna inspirerade till den här texten.

Trots att jag lämnat yrkeslivet och numer arbetar ideellt, följer jag utvecklingen i de verksamheter som jag ägnat nära 40 år av mitt liv. Allt var verkligen inte bättre förr, men somligt var riktigt bra. Förr fanns mycket lite av den kunskap vi har tillgång till idag, men annat fanns som jag upplever saknas nu. Idag flyr många socialtjänsten, som har fått dåligt rykte både bland klienter och kollegor, trots att vi vet att många gör ett otroligt bra och viktigt arbete. Vad är fel? Vad har gått snett?

Först kan man konstatera att samhället inte är densamma som under 70- och 80 talet. Långt ifrån. Storstäderna växer, bostadsbristen ökar, arbetslösheten bland ungdomar är stor, många nyanlända flyktingar och ensamkommande ungdomar har kommit hit under de senaste åren. Vi möter gatubarn från Nordafrika, ovälkomna i sina hemländer och antalet papperslösa ökar. Däremot har vi haft en tillväxt hos medelklassen som fått det allt bättre. Många har det bra, men det som socialtjänsten möter är det andra, det som oroar.

Vi har ett nytt samhälle, med nya utmaningar och inte minst har det sociala arbetet organiserats på ett helt annat sätt idag. Socialtjänsten är influerat av New Public Management, av beställare och utförare, med en långtgående delegerat budgetansvar som gör att alla inom kärnverksamheten tänker i priser/kostnader, för många mellanchefer är det deras viktigaste uppdrag: Att hålla budgeten. Hög status inom socialtjänsten definieras idag av budgethållning.

Klientarbetet kommer i bästa fall i andra hand. Visst måste man tänka på kostnader och vara medveten om de ekonomiska ramarna, men att resultatet av sociala insatser nästan uteslutande handlar om budget blir kontraproduktivt.

Därtill har den tunga administration som tillkommit under de senaste åren ställt stora krav på mellanchefer och socialsekreterare. Utöver olika bedömningsmanualer ska ett otal dokument levereras till överordnade, vars främsta uppgift är att kontrollera och följa upp kärnverksamheten. Hur den växande överbyggnaden alltmer får definiera och prioritera det sociala arbetet skulle vara ett intressant forskningsämne.

Den ökade tillväxten av bemanningsföretagen i socialtjänsten är också nedslående och en följd av flykten från socialtjänsten, då vi vet att relationer och kontinuitet är viktiga förutsättningar för ett meningsfullt socialt arbete. Forskaren Tore Svendsen, som följt upp barnavården i Stockholm, har nyligen pekat på att de mycket kvalificerade utredningar som görs ger kunskap om behov, men sedan saknas adekvata redskap för stöd och hjälp. (DN 26/10)

Det finns som sagt mycket kunskap och många välutbildade socionomer, nu handlar det om att ge dem ett större handlingsutrymme och som socialsekreterarna önskat i Tore Svendsons uppföljning i Stockholm: Att rikta om resurser från utredning till insatser – och mer i enlighet med vad familjerna önskar. Slutsatsen är att då kommer socialtjänsten att bättre kunna möta människors behov och socialsekreterarna därmed att känna större tillfredsställelse och mening i sitt arbete.

Claudette Skilving